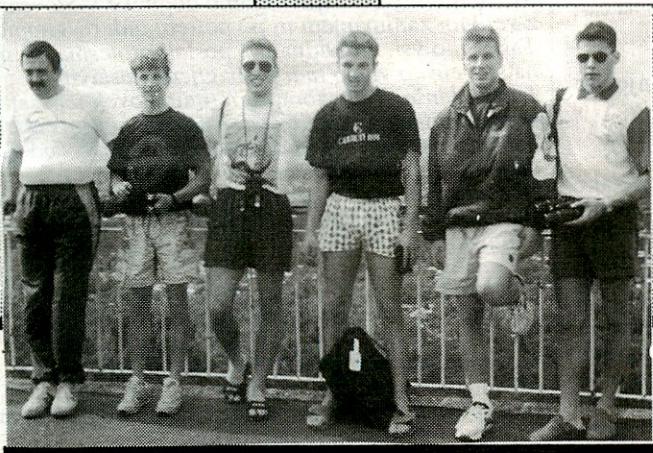

Sydney - *Vanessa Fabjancic*, v tednu mladih izbrana za ambasadorko mladine v Bankstownu /stran 10/

Melbourne - *Liliana Eggleston*, roj. *Tomažič*, dobitnica več slikarskih nagrad /stran 10/ Foto: S. Gregorić

Brisbane - slovenski telovadci, ki so nastopili na svetovnem prvenstvu, z leve: sodnik *Severin Kodrič*, *Enis Hodžič*, *Klemen Bedenik*, *Roman Vable*, *Aljaž Pegan* in *Dejan Ločnikar* Foto: trener *Jože Messel* /več na str. 7/

14-DNEVNIK
CENA \$ 2.00

GLASS
SLOVENIJE

AVSTRALSKI SLOVENSKI NEODVISNI INFORMATIVNI ČASNIK
THE VOICE OF SLOVENIA
THE AUSTRALIAN SLOVENIAN INDEPENDENT INFORMATIVE NEWSPAPER

LET 2 / št. 26
11. MAJ / veliki traven 1994

POMEMBNI DATUMI - MAJ

- *1/ *Praznik dela* - v Sloveniji državni praznik
- *3/ 1881 umre v Ljubljani eden največjih slovenskih pripovednikov komaj 37 letni *Josip Jurčič*
- *3/ 1927 umre v Dovjah slovenski glasbenik in planinski organizator *Jakob Aljaž*; najbolj priljubljeni zborovski pesmi sta *Triglav, moj dom in Slovan na dan*
- *8/ 1331 dobi *Ormož* mestne pravice
- *9/ 1933 začnejo v Berlinu več kot 25 tisoč knjig, ki so jih Adolf Hitler in nacisti označili za prepovedane; med njimi je tudi izvod Svetega pisma
- *9/ 1991 sprejme avstralski prvi minister *Bob Hawke* predsednika Avstralske slovenske konference *Marjana Kovača*, vodjo takratnega Slovenskega informacijskega urada v Sydney Alfreda Brežnika; Hawke pokaže razumevanje za stremljenje slovenskega naroda po osamosvojitvi in obljudbi, da bo Avstralija med prvimi državami, ki bo priznala Slovenijo
- *10/ 1876 je rojen na Vrhniku velikan slovenske književnosti *Ivan Cankar*
- *17/ 1869 v Vižmarjih pri Ljubljani največji slovenski tabor, ki se ga udeleži za tedanje čase velikanka množica 30.000 ljudi; v ospredju zborovanja zahteva po združeni Sloveniji
- *22/ 1992 sprejmejo Slovenijo na zasedanju generalne skupščine OZN za 176. članico Združenih narodov
- *27/ 1992 je v Sloveniji dan v obtok nov vrednostni bon za 5.000 enot (tolarjev); po uradnem tečaju vreden 97 DEM

DRUGO ZASEDANJE SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA

Dunaj, 23. in 24. junij 1994

ČETRTEK: Otvoritveno zasedanje, izvolitev delovnega predsedstva, predsednikov in poročevalcev komisij ter delovnega predsedstva / Odobritev statutarnega dopolnila o številu delegatov / Pozdrav predsednika Konference za Avstrijo / Poročili predsednika in tajnika / Pozdravi gostov / Poročila blagajnika, nadzornega odbora in častnega razsodišča / Poročila predsednikov konferenc / Razprava / Zvečer večerja in kulturni spored

PETEK: Zasedanje komisij / Plenarno zasedanje / Poročila koordinatorjev komisij / Odobritev statuta, programa in kongresnih dokumentov / Volitve organov kongresa

V TEJ ŠTEVILKI:

- Sto pomladki Košorokove mame, stran 3
- Častni konzuli, kaj delajo str. 5
- Pomoč otroškim bolnicam v Sloveniji, str. 8
- Vsako življenje je roman zase-zgodba Dušana Lajovic, str. 9

Zivimo v državi, v kateri politiki in gospodarstveniki ne odgovarjajo za dejanja, zato pa odgovarjajo novinarji za besedo.
Jožef Praprotnik

PIŠEJO NAM...

PISMO IZ ŠVICE

Draga gospa urednica!
Kot vidite, tudi mi v Švici radi beremo Vaš časopis, dasi je tu sicer izbira velika. Jaz prejemam Vaš list po dobroti mojega prijaznega sošolca dr. Franka. Iz Vašega lista izvem še največ slovenskih vesti zdoma in tudi širnega sveta. Včasih sem čital obsežno "Delo", potem "Demokracijo", ki je nenadoma izginila.

Vaše informacije so kratke, precizne in zanesljive. Tako n.pr. o Janezu Janši veste povedati več kot sem mogel zvedeti v Ljubljani, kje sem bil na kratkem obisku za Velikonočne praznike. Tam je taka tema tabu, saj mi izgleda, da duh OZNE in UDBE še zdaleč ni pokojni.

To bo najbrž tudi vzrok, da še po štirih poskusih nisem uspel dobiti potrditev slovenskega državljanstva. Zanima me, če je tudi v Avstraliji kak Slovenec, ki je doživel podobno razočaranje.

Jaz sem rojen Slovenec, od slovenskih staršev in prastaršev. Rodil sem se na deželi, v občini Krško. Naša družina je bila v vsakem pogledu zavedno slovenska. Tudi jaz nisem bil izjema. Nasprotno: Vse življenje sem se za slovenstvo zavzemal doma in v svetu. V času borbe za priznanje slovenske države sem se zavzemal tukaj s pisanjem na vsa glasila in s propagando med ljudmi; tudi v Avstralijo sem se z vso mujo obračal na tamkajšnje vplivne prijatelje, med njimi tudi na vrhovnega sodnika, zdaj že pokojnega Michaela White-a.

Švicarski Slovenci spremljamo dogodke v Sloveniji z velikim zanimanjem in po potrebi tudi reagiramo. Tako smo vsi, individualno, poslali protestna pisma na slovensko vlado radi prenagljene odstavitve Janeza Janše. Ta nekompromitiran človek je, vsaj nominalno, najzaslužnejši za odklopitev Slovenije iz balkanske sprege; njemu je uspel tudi pravi čudež, da je odvrnil agresijo slavnega JLA skoraj brez žrtev. In zdaj so ga vrgli na cesto povsem kompromitirani stari komunistični panduri - Dmovšek, Kučan & kompanija.

Slovenija je v svetu komaj poznana in zato se tukaj trudimo tudi v tej smeri. Spominjam se, da sem v eni od prvih številk "Misli" opominjal avstralske Slovence, naj bi bil vsak posameznik "ambasador slovenstva" na tujem; naj bi po našem obnašanju svet spoznal naše kvalitete in se tako tudi pozanimal kdo smo in kje je naša domovina.

No, pa so me sedanje slovenske oblasti kljub vsemu izločile in pravijo, da NISEM slovenski državljan. Res bi rad vedel, če je med Vami kak tak primer. V svojem dolgem življenju sem bil državljan Avstro-ogrsko, pa Kraljevine ŠHS, pa Jugoslavije, pa Avstrije in končno še Švicarske. Samo, kakor po naravnem zakonu - jus sanguinis - resnično pripadam tja, kjer so mi korenine in srce! Tam pa mi državljanstva ne priznajo! Ali si kdo lahko predstavlja kako to boli in ponuje? Pozdrav Vam in vsem Slovencem Alojz Povhe, Speicher, Švica

IZŽAREVA PONOS NA SAMOSTOJNO SLOVENIJO IZ GRBA NA TORTI - ALI PA IZ BERGELJ NA DEMONSTRACIJAH?

Ob vsakem približevanju koledarskega meseca junija, se v meni nekako spontano odprejo stare rane - na stare spomine, na čas, ko smo bili tudi mi v Avstraliji "bitko" za Slovenijo. Takrat so bila našim društvom v Viktoriji polna usta zgodb in zgodbic, da se oni pač ne morejo vmešavati v politiko, ker tako zahtevajo njihova društvena pravila. To je veljalo tudi takrat, ko so v junijski vojni 1991 po Sloveniji padale bombe ...

Rodna gruda, maj 94: "4. slovenski festival v Geelongu, VIC, Avstralija - tudi iz peke peciva izžareva ponos na samostojno Slovenijo..."

Zdaj bomo stopili skupaj! smo se tolazili pri Slovenskem narodnem svetu. Pa ni bilo tako! Na demonstracijah smo kot ranjene zveri preštevali Makedonce, Albance, Hrvate, Slovake, Litvance, Avstralce ... samo da bi nas bilo več! Solze so nam tekle ... na tribunah - med govorji; solze žalosti skrbi za domovino Slovenijo; solze globokega razočaranja nad rojaki, ki jih ni bilo ... tujevi so se borili za našo Slovenijo - skupaj z nami so jokali, žugali, kričali... naši ljudje pa so sedeli doma, češ, mi se ne vtikamo v politiko! Beri: sigurno je sigurno, kdo ve kako se bo vse obrnilo! Slepoto sledili svojim voditeljem - ali svojemu "voditelju" in niso znali ali hoteli ločiti resnične politike od nacionalnega ponosa in dolžnosti! Tako je bilo tudi, ko se je bilo treba boriti za priznanje slovenske države in smo upali: zdaj pa se bomo združili! Pa se nismo! Potem so prišli sadovi slovenske države in tudi naši... mislili smo: zdaj bomo končno stopili skupaj in pred viktorijskim parlamentom kot bratje, zaplesali polko... pa nas je zopet zaplesalo le kakih 200 ... takrat je bil vsak slovenski grb in zastava - ogabna politika!

IZ DNEVNIKA UREDNICE

Stanke Gregorić

Citat iz kritike melbournške rojakinje J.S. (objavljen v Slovenskem Pismu september 1991): "...V soboto, 29. junija 1991 (v času vojne v Sloveniji) smo Slovenci na Mestnem trgu v Melbournu pokazali kako čutimo do naših rojakov doma... par dni za tem pa so se v četrtek slovenski radijski program vrinile reklame za klubskie zabave... Sramota! Vsaj tokatr bi morala solidarnost rojakov prevladati nad klubskimi interesimi. Zabava, pitje in klobase lahko počakajo na čas, ko bodo tudi doma imeli končno vzrok, da se v miru veselijo."

To so bili trenutki, ko je v meni splahnelo vsako spoštovanje do viktorijskih slovenskih društev...

Toda časi se spreminjajo in z njimi tudi ljudje!

Danes vsi "nepolitični" slavijo slovensko državnost, dvigajo slovensko "politično" zastavo, se trkajo po prsih, češ kako smo se "nepolitični" zavedno borili za priznanje Slovenije (ob pokušinah vina, "smorgersbordih", havajskih večerih itd) ... in glej, tudi v torte mesimo slovenski "politični" grb! Urednik Rodne grude, Jože Prešeren zapiše pod sliko torte z grbom: "4. slovenski festival v Geelongu, VIC, Avstralija: tudi iz peke peciva izžareva ponos na samostojno Slovenijo..." trezno in zavedno razmišljajoči Slovenec v Avstraliji, ki se spominja tistih grenkih časov, se bo prav gotovo nad tem nasmehnil, zanj verjetno izžareva ponos na slovensko državo iz bergelj gospe Ede Frank iz Sydneya, ki je tistega žalostnega dne, ko je bilo treba bitko za Slovenijo prišepala na demonstracije...!

Vaša Stanka

Gr. Š.

Slovensko Pismo, september 91 : Sydney - gospa Eda Frank z berglami na demonstraciji...

STO POMLADI KOŠOROKOVE MAME

**"ČE BI MI VSI NE IMELI ZA VEDNIH SLOVENSKIH
MATER, BI SLOVENCI DANES NE IMELI SVOJE
DRŽAVE..."**

Lojze Košorok

Iz Slovenije se nam je oglasil naš sodelavec Lojze Košorok in nam poslal nekaj fotografij in časopisnih izrezkov o dogodku, ki je bil pomemben ne le za slavljenko 100-letno Marijo Košorok in njene otroke, med njimi naša rojaka iz Sydneysa Jožeta in Lojzeta, ampak končno tudi za Slovenijo, ki je dobila novega stoletnika.

Dan hvaležnosti je bila sobota, 9. aprila, ko se je Marija Košorok iz Lončarjevega Dola v župniji Sevnica Bogu zahvaljevala za sto let življenja. Z njo pa tudi hčerka in trije sinovi z družinami. En sin, Janez, je že med pokojnimi, ponesrečil se je v Avstraliji.

Iz Marijinega srca so ob obletnici prišle besede: "Ljubi Bog je vse modro ustvaril in vodil tudi moje življenje. Bodite srečni. Tudi jaz bom srečna, če boste vi zadovoljni. Želim vsem vsega dobrega, kot vi želite meni."

Njen recept za dolgo življenje: "Takšnega recepta pa ni. Samo zdrava hrana, krompir je zelo dober, brez alkohola in cigaret, delo, redno življenje, brez lenarjenja... Samo skromnost, zmernost in treznost naj vam bodo merilo za življenje."

K visokemu jubileju kliče uredništvo *Glasu Slovenije* mami Košorok še enkrat:

"Naj vas dragi Bog še dolgo ohranja srečno in zadovoljno! Na vajina sina, naša avstralska rojaka - zavedna Slovinka - ki ju pozna vsa avstralska slovenska skupnost pa ste lahko, draga mama Košorok, samo ponosni!"

Od leve: sinova Franci in Lojze, mama Marija, nečakinja Metoda Vovk in sin Jože.

Prof. dr. Edi Gobec

VTISI IZ OBISKA V SLOVENIJII

NEBESA POD TRIGLAVOM IN SKRUNJENJE SLOVENSKE KULTURE

Ko sem bil leta 1939 trinajstleten natakarček v Aleksandrovi domu (zdaj ima dosti lepše ime "Hotel Soča") v Rogaški Slatini, je v parku igrал filharmonični orkester. Tu so lahko gostje v predalček odlagali listke s predlogi, kaj naj bi še igrali. Bilo je precej domačega in tujega, od slovenskih venčkov in dalmatinskih pesmi do dunajskih valčkov, čeških maršov in slovečnih simfonij, mislim pa da nikdar nič degenerirano primitivnega. V mnogih državah se za mnenja domačinov in zlasti še turistov zelo zanimajo in neprestano zbirajo odgovore na to, kaj jim je všeč in kaj jim ni in kakšna izboljšanja bi predlagali, zaključke pa kolikor mogoče upoštevajo v svojih ukrepanjih. Mislim, da bi podobno odprt odnos, skupaj z zdravim kulturnim ponosom, lahko zelo koristil tudi slovenskemu turizmu in gospodarstvu, da ne omenjam drugih področij.

V Bohinju smo v mraku, na mostu pri cervi sv. Janeza, ogovorili ženičko, ki se je z orodjem na rami vracačala s polja. Zvedeli smo, da je vdova Anica Resman iz Gorjuš, ki zdaj domuje v bližini jezera. Med pogovorom, ko nam je povedala, da je bila ves dan na njivi in da mora zdaj še doma opraviti živino, je kar izbruhnilo iz nje: "Ljubim polje!" In ob pogledu na gručo precej glasnih mladičev je dodala: "Skrbi me za našo mladino. Preveč pijejo in kadijo. Veste, poznala sem tako dobro dekle, pa so ji na Voglu ponudili mamila. Zdaj je osvojena in je čisto propadla. Vedno več takega se dogaja med nami!" Teh besed ne bom nikdar pozabil. V 1960ih letih sem kot sociolog in socialni psiholog začel proučevati nekaj podobnega v Ameriki. Cele generacije so medtem postale "degenerirane" - zaostale v vzgoji, osvojene, celo zločinske, kar je celo za mogočno Ameriko grozljivo. Koliko bolj bi bilo grozljivo za majhno Slovenijo! In vendar je majhnost tudi prednost, kajti odgovorno vodstvo v Cerkvi, občilih, vzgoji, kulturi, gospodarstvu in politiki v malem narodu toliko laže spremeni smer. Upam, da se bo Slovenija osvestila, predno ne bo preveč nepopravljive škode! Havardski socialni psiholog Gordon Allport priporoča zoper patološke pojave sočasni napad na vseh frontah. Morali bi ga skupaj z vabilom slovenskih škofov k moralni prenovi in z dr. Trstenjakovim pozivom, naj se vrnemo k slovenski poštenosti, poslušati tudi mi — za boljšo bodočnost našega naroda, ki je že vse preveč pretrpel in si zasluzi lepšo bodočnost. Konec

OGLAS

PRODAM HIŠO V MARIBORU. ŠEST SOB. VRT. GARAŽA, CENTRALNO GRETJE, DVE KUHINJI. Pišite na naslov: Elizabet Pernek, Jakob Sturm Weg 34, München, 80995, Germany.

MNENJA IZRAŽENA V TEM ČASNIKU NE PREDSTAVLJajo
VEDNO TUDI MNENJA UREDNICE, SODELAVCEV IN
UPRavnega ODBORA V CELOTI.
AVTORJI SAMI ODGOVARJajo ZA SVOJE PRISPEVKe. VSA
PISMA IN PRISPEVKI NAJ BODO KRATKI, OMEJITEV JE DO
230 RFSED.

GLAS SLOVENIJE JE NE-DOBICCONOSEN ČASOPIS, NAMENJEN
SLOVENSKI SKUPNOSTI V AVSTRALIJII
***
THE VOICE OF SLOVENIA IS A NON-PROFIT NEWSPAPER IN
THE SERVICE OF THE SLOVENIAN COMMUNITY IN
AUSTRALIA

TO IN ONO IZ SLOVENIJE

DRŽAVNA PRAZNICA

1. maj - praznik dela in 27. april - dan upora proti okupatorju so v Sloveniji praznovali različno: eni so slavili drugi protestirali. Tako so med drugimi tudi v Cankarjevem domu praznovali 27. april kot v dobrih starih časih z navzočnostjo predsednika države Milana Kučana, predsednika vlade dr. Janeza Drnovška in drugih.

Gladovno stavkojača sedmerica (zdržala je gladovno stavko okrog mesec dni), ki je zahtevala odstop Milana Kučana, pa je nastopila demonstrativno pred spomenikom Borisa Kidriča, zatem še Edvarda Kardelja, kjer so izobesili napis: "Fisti, nacisti, komunisti in njihovi mladiči, za Slovence isti!"

Tudi delavskega praznika 1. maj v Sloveniji niso izbrisali iz koledarja. Praznovali so ga na različne načine: nekateri s priziganjem kresov po hribih, drugi s tradicionalno jutranjo godbo, streljanjem z možnarji, največ ljudi pa je sestavilo oba praznika in si privoščilo dolge počitnice.

EKSPERIMENTALNI SATELITSKI POSKUS

RTV Slovenija namerava od 13. do 15. maja letos izvesti eksperimentalni satelitski poskus, ko bodo preko satelita Eutelsat II-F1 od 19.00 do 22.00 ure po srednjeevropskem času iz Ljubljane poizkusno oddajali program RTV Slovenije. Program bo viden le v Evropi in njegovo stalno oddajanje je načrtovano za leto 1995. Je del promocije evropske javnosti pa tudi pobud in želja Slovencev, ki živijo izven matične domovine.

RAZPRAVA O SPRAVI

Iz Svetovnega slovenskega kongresa Konference za Slovenijo nam poročajo, da pripravlja Kongres okroglo mizo Razprava o spravi, v okviru odseka za geopolitične študije pod vodstvom dr. Dušana Nendla iz Maribora. Organizatorji so povabili k sodelovanju strokovnjake, eseiste in razmišljajoče Slovence z namenom, "da se problematika sprave obravnava na čim bolj nepolitični ravni s tem, da se poskuša doseči skupni kriterij, s katerim bi se razsojalo dogajanje v tragediji revolucije med drugo svetovno vojno in v dogodkih po njej". Radi bi s to akcijo zajeli reprezentativno število razmišljajočih osebnosti med Slovenci po svetu, predvsem tiste, ki lahko prispevajo k strpni in človeški debati o tako občutljivi tematiki. Na nujno sodelovanje Slovencev po svetu je dr. Nendla še posebej opozorila predsednica Konference za Slovenijo dr. Irene Mislej.

KONEC MAJA REFERENDUM ZA OBČINE

Stevilo območij, na katerih se bodo odločali o novih občinah v Sloveniji je še vedno veliko - okrog 350. Nove občine naj bi zaživele 1. januarja prihodnje leto.

IZJAVA SOCIALDEMOKRATSKE STRANKE SLOVENIJE (SDSS)

Na tiskovni konferenci v petek, 29. aprila 1994 je predsednik SDSS Janez Janša dejal, da zadnje poročilo, ki ga je pripravilo Ministrstvo za notranje zadeve spreminja vse dosedanje razlage v zvezi s primerom Smolnikar. V zadnjem poročilu minister za notranje zadeve Ivo Bizjak priznava, da je bil Milan Smolnikar od 7. marca 1994 dalje na podlagi ministrovega dovoljenja registriran kot tajni sodelavec kriminalistične službe. Smolnikar torej ni bil civilist, temveč uradno registriran policijski "špicel". In v tem primeu je šlo za poseg politike v vojaško strukturo, in to z nezakonitimi in nedovoljenimi metodami.

V ponedeljek, 2. maja 1994, sta se v Juvanju, v Zgornjesavinjski dolini sestala predsedstvo SDSS in izvršni odbor SLS (Slovenske ljudske stranke), pod vodstvom predsednikov Janeza Janše in Marjana Podobnika. Predstavniki obeh strank so soglasno ugotovili, da trenutno stanje v slovenskem političnem prostoru nujno zahteva skupen nastop novih, demokratičnih strank, ki bodo tako programsko kot vsebinsko nastopile kot protitež monolitnemu bloku, ki zagovarja kontinuiteto in ohranjanje v preteklosti pridobljenih privilegijev. K sodelovanju sta obe stranki povabili še Zelene Slovenije in Slovenske krščanske demokrate (SKD) ter predlagali čimprejšen sestanek.

PODPISANE IZVAJALSKE POGODBE ZA AVTOCESTO HOČE - ARJA VAS
Predsednik družbe za avtoceste RS Jože Brodnik je z Gradisom, SCT in Pionirjem podpisal izvajalske pogodbe za gradnjo enajstih objektov na drugem pasu avtoceste med Hočami in Arjo vasjo. Skupna pogodbena vrednost vseh gradbenih del, gre predvsem za viadukte in mostove, je 1,61 milijarde tolarjev.

SLOVENIJA ŠE KORAK BLIŽE EVROPSKI ZVEZI

Evropska komisija je na svoji redni seji v Bruslju sprejela predlog mandata za pogajanje med Slovenijo in EZ o sklenitvi evropskega sporazuma (sporazuma o pridruženem članstvu). Komisija ne vidi nobenih zadržkov za pridružitev Slovenije, uresničile pa se tudi niso grožnje Italije, da bo dala veto na sprejetje Slovenije v to skupnost.

PRVIČ V RAZKRIZU BIRMA V SLOVENŠCINI

Dovolil jo je zagrebški nadškof dr. Franjo Kuharič, opravil pa mariborski škof dr. Franc Kramberger. V nabito polni cerkvi sv. Ivana Mučenika na Rakrižu je je v nedeljo, 8. maja 1994 opravljen obred prve birmе v slovenskem jeziku v tej fari, ki je kljub dolgoletnim protestom

NOVI PREDSEDNIK USTAVNEGA SODIŠČA
je dr. Tone Jerovšek, ki je doktoriral iz prava na Pravni fakulteti v Ljubljani, kjer tudi predava.

Stari - novi pakt: dr. Janez Drnovšek (Liberalni demokrati Slovenije) in Lojze Peterle (Slovenski krščanski demokrati), še naprej v vladajoči koaliciji

ALI PRETI SLOVENIJI VRSTA POLITIČNIH UMOROV?

JE ČRNOGORSKI SRB BLAGOJEVIČ PRED DNEVI RES HOTEL UMORITI TONETA KRKOVIČA, BIVŠEGA POVELJNIKA MORIS-a, JANŠEVEGA SODELAVCA?

Jasno je, da je bil prva politična žrtev samostojne slovenske države umorjeni Ivan Kramberger. Koliko poskusov ali "slučajnosti" je bilo vmes, o tem kdaj drugič... pred dnevi naj bi bil nova žrtev Tone Krkovič, ki se je ob enih zjutraj odpraval domov z obiskom pri svojem prijatelju Janezu Janši. V zaselku sv. Jurij med Grosupljim in Turjakom je črnogorski Srb iz Vrhnike Bane Blagojevič izvedel poskus napada na Krkoviča s tem, da ga je hotel z avtomobilom spraviti s ceste. Šlo je za pripravljen poskus umora, ki bi izgledal kot prometna nesreča. V slovenskih medijih tolmačijo dogodek različno. Znano pa je, da je ta nedržavljan Slovenije (Blagojevič) poskusil spraviti Krkoviča s ceste že prej, 30. junija 1991. Ceprav Blagojevič zdaj trdi, da njegov avtomobil ni poškodovan, je treba

SLOVENSKI MISIJONARJI IZ RUANDE VARNO PRISPELI V SLOVENIJO

Dalj časa je bila usoda treh slovenskih misijonarjev v Ruandi povsem nejasna. Pričakovati je bilo, da bodo tudi oni postali žrtve neusmiljenega splošnega pokola. V sredo, 17. aprila pa so Avgust Horvat, Danilo Lisjak in Jože Mlinarič le varno pristali na brniškem letališču.

V LJUBLJANI BO ZASEDANJE AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International Slovenije je dobil kandidaturo za pripravo 22. zasedanja mednarodnega sveta AI, ki bo avgusta 1995 v Ljubljani. Gre za zasedanje te najbolj ugledne mednarodne organizacije za varstvo človekovih pravic. Zasedanja naj bi se udeležilo 300 gostov iz 80 držav.

APRILSKE POKOJNINE VIŠJE

za 3.6 odstotka. Najnižja pokojnina za polno delovno dobo znaša (enako kmečka borčevska pokojnina) 29.645 tolarjev, najnižja možna pokojnina pa 12.207.

SLOVENIJA

NOV
DEŽELA

KOMPASOVE AKTIVNE POČITNICE

Kompas Holidays, slovenska turistična delniška družba, napoveduje dolgo, vroče poletje in v njem kot pomembno novost *aktivne počitnice* v Sloveniji. Da bi pomagali ljudem, ki želijo najlepše dni leta preživeti precej drugače, kot so bili navajeni doslej, predvsem pa, kar se da aktivno, je to podjetje izdal poseben katalog. Nekaj počitnic iz tega kataloga:

RIBNO (Bled) - Počitnice bo mogoče preživeti v Ribnem, oazi sredi gozda nad globoko sotesko Save Bohinjke v hotelu B kategorije Ribno. Ponudba: organizirana telovadba, tenis (lahko tudi učenje tenisa), organizirani gorski izleti, vožnja z raftom po Savi, izlet z gorskimi kolesi, jezdenje s konji.

*

LOGARSKA DOLINA - Pod gesлом "Zeleno, ki te ljubim zeleno" se bodo lahko dopustniki odpeljali z gorskimi kolesi v prelesten Robanov kot, sodelovali na lokostrelskega turnirja, si z jamarji ogledali Snežno jamo pod Raduho, pluli s kajaki ali raftom po Savinji, izlet na Okrešelj in Raduho.

*

BOVEC - V hotelu Kanin ali Alp, ali pa v počitniških stanovanjih Kaninske vasi bodo lahko stanovali zelo aktivni dopustniki. Vožnja z raftom po Soči od slapa Boka do Trnovega, z gorskimi kolesi v skrite predele Trente, izlet od Boke do Jablanca in Vodenice ter drugo.

*

ROGLA - Kdor bo hotel odkrival Pohorje, bo lahko stanoval v hotelu B kategorije Planja in tam lahko izbiral med tremi aktivnimi počitniškimi programi. Razen jutranje telovadbe in drugih športnih dejavnosti še izlet s kopanjem v Termah Zreče, tri pohodniške ture pod strokovnim vodstvom, jezdenje na konjih, izlet s konjem, Pohorje podolgrem in počez z gorskimi kolesi.

*

KRANJSKA GORA - Stanovanje v hotelu A kategorije Kompas, hotelu Alpina ali depandansu Kompa, ki sta B kategorije. Z gorskimi kolesi na tromejo med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, organizirani planinski izlet na Vršič, od tod prek Slemenova v Tamar.

*

TERME ČATEŽ - počitnice v družinskem počitniškem klubu, izleti na sv. Vida, kolesarski izleti, kopanje v hotelskih bazenih, tenis in drugo.

*

ROGAŠKA SLATINA - nudi nore počitnice, na katerih se bodo gostje med drugim učili igrati pravi veliki golf in pustolovsko iskali izgubljeni zaklad.

IZ KOLEDARJA PRIREDITEV ZA LETO 1994 TURISTIČNA ZVEZA SLOVENIJE

Na 58 straneh prinaša datume prireditve s področja dediščine in folklora, veselic (na Primorskem šagre), turistično gastronomskih prireditvev, kmečkih praznikov, turističnih dnevov in tednov, športnih prireditvev, mednarodnih in domačih sejmov in gospodarskih razstav, likovnih razstav, glasbenih, plesnih, gledaliških in filmskih prireditvev, festivalskih prireditvev, raznih srečanj, simpozijev in kongresov, kramarskih ali tudi žeganjskih in živinskih sejmov in drugo.

Naš časnik vam bo odslej prinašal v vsaki številki podatke nekaterih prireditvev.

- Od 1. 05. - 30. 09. 94 **NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI**, nastopi domačih in tujih izvajalcev na prostem. ZKO Novo Mesto, Prešernov trg 5, 68000 Novo Mesto; telefon: 068/22 371

- Od 1. 05. - 31. 05. 94 **TRŽIČ - RAZSTAVA MINERALOV, POSILOV IN KAMNA**. GEOPROF Tržič, Predilniška 2, 64290 Tržič, telefon: 064/50 892.

- Od 20. 05. - 23. 05. 94 **PRAZNIK REPOŠKA**, degustacija in nagrajevanje vin, kulturni program. KS Marezige, Marezige 24, 66273 Marezige, telefon: 066/55 101

- 22. 05. 94 **POSTOJNA - BINKOSTNO SLAVJE**, koncerti pred in v Postojnski jami. TD Postojna, Jamska 9, 66230 Postojna, telefon: 067/24 299.

- 22. 05. 94 **VERZEJ - MISS NARCIS 94**, TD Veržej, 69241 Veržej, telefon: 069/87 690

- 25. 05. 94 **MULJAVA - POZDRAVLJEN JURČIĆ**, srečanje mladih literarnih ustvarjalcev, ZKO Grosuplje, Adamičeva 16, 61290 Grosuplje, telefon: 061/764 028

IZ DIPLOMATSKO KONZULARNIH PREDSTAVNIŠTEV RS

ČASTNI KONZULI

Konzuli so državni organi, ki v drugi državi opravljajo določene funkcije za svojo državo in zastopajo interese svojih državljanov na svojem konzularnem področju; za razliko od veleposlanika konzul ne zastopa svoje vlade v odnosu do vlade države, v kateri deluje, in funkcija ni diplomatskega značaja, konzul ima določene, pretežno nepolitične funkcije (tako navaja Mednarodno pravo). Isti vir nadalje navaja splošno razdelitev na poklicne konzule in na častne. Častni konzul je oseba, ki stalno biva v državi, kjer je sedež konzularnega predstavništva, in je pogosto državljan države, v kateri deluje kot konzul; drugače kot poklicni konzul opravlja svojo funkcijo brezplačno. Častni konzul med drugim opravlja naslednje funkcije: ščiti interese državljanov države pošljateljice in tudi same države, nudi pomoč državljanom svoje države, izvaja različne akte matičarske in upravne narave, razvija trgovinske, kulturne in druge prijateljske odnose med državama.

Y Sloveniji imajo svoje konzulate:
Svedska, Kraljevina Belgija, Centralnoafriška republika, Kraljevina Danska, Republika Finska, Republika Liberija, Kraljevina Nizozemska, Kraljevina Norveška, Švica, Kraljevina Tajska.

/DELO. 20. april 1994/ *

Prvi slovenski častni konzul v Avstraliji je **Alfred Brežnik**. Imenovan je bil z odlokom predsednika vlade Republike Slovenije dr. Janeza Drnovška, 18. 6. 1992 *

Prvi častni konzul za Novo Zelandijo je **Dušan Lajović**, prav tako imenovan z odlokom predsednika vlade Republike Slovenije dr. Janeza Drnovška, 18. 6. 1992

VELIPOSANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE EMBASSY OF SLOVENIA

Advance Bank Centre-Level 6, 60 Marcus Clarke street, Canberra City, tel.: (06) 243 4830 fax: (06) 243 4827. Pisma in drugo pošto pošljite na naslov: Embassy of Slovenia, P.O.Box 284, Civic Square, Canberra ACT 2608. Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od 9.00-17.00 ure; uradne ure pa so od 10.00-14.00 ure. Odpornik poslov: Aljaž Gosnar; upravno konzularni referent: Tina Omahen.

KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE AVSTRALIJA (NSW in VIC)

21 Judge Street, Randwick, Sydney, NSW
Častni konzul Alfred Brežnik

Oblisk urada izključno po dogovoru
(By appointment only)

Tel.: (02) 314 5116;

Fax: (02) 3996246

Poklicni naslov:

P.O.Box 188, Coogee, NSW 2034

KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE NOVA ZELANDIJA

Eastern Hutt Road, Porirua, Lower Hutt (Wellington). Častni konzul Dušan Lajović, tel.: (04) 567 0027, fax: (04) 567 0024

Poklicni naslov:
P.O.Box 30247, Lower Hutt, New Zealand Naslov v Avstraliji:
78 Victoria Street, Smithfield, Sydney, NSW 2164 .

tel.: (02) 604 5133; fax: (02) 604 009

Poklicni naslov:

P.O.Box 5, Smithfield, NSW 2164

PÓ SVETU

BUENOS AIRES - Po uspešnem tritedenskem obisku Slovencev v Argentini in Urugvaju se je državni sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj konec aprila poslovil od tamkajšnjih Slovencev.

Zanimanje za gostovanje Slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane s *Šeherezado* je bilo izredno. Vsi argentinski časopisi so poudarjali izredno raven predstave. Bojkot večjega dela povojne slovenske emigracije in navdušena druga stran kritiki vred, to sta dve skrajnosti, ki sta zaznamovali to gostovanje.

LONDON - Tudi angleški prestolonaslednik princ Charles bo imel svoj kozolec. Sprejel je ponudbo, da mu na njegovem posestvu Highgrove, ki ga obiskujejo pomembni ljudje iz vsega sveta, postavijo pravi slovenski kozolec. Zanimivo je, da so Angleži z Inštituta princa Charlesa svetovali uporabo slovenske besede kozolec in ne angleške "hay-rack", ki le približno opisuje funkcijo slovenskega kozolca, ne pa njegovih posebnosti. Tako bi Angleži pri pomogli k uvrstitvi še ene slovenske besede v svetovni besednjak, kot sta na primer žer dolina in kras.

ISTRA - Slovenija naj bi bila tudi v istrski regiji. Istrski demokratski zbor je 24. aprila v Rovinju sprejel štiri deklaracije o prihodnjem statusu Istre. Mnenja so, da je Istra regija, ki jo sestavljajo Slovenija, Hrvaška in Italija, članice teh regij pa so tudi slovenske občine Koper, Izola in Piran, ki bodo naj imele svoj svet, stalni komite in komisijo, bili pa naj bi tudi demilitarizirane.

Zagrebška politika pa tak status Istre ne priznava.

TRST - Vprašanja o dopolnjevanju osimskih sporazumov in odnosih med obmejno Italijo ter Slovenijo in Hrvaško se selijo iz časopisnih polemik v inštitucije sistema. Zunanji minister RS Lojze Peterle se je 27. aprila v Kobjeglavi srečal s skupnim predstavništvom Slovencev v Italiji. Govorili so o ofenzivi italijanske desnice in položaju Slovencev. Peterle je pomiril udeležence, da novice iz Rima kažejo, da Italija ne namerava bistveno spremeniti odnosa do Slovenije ter njenega vstopanja v Evropsko unijo.

SARAJEVO - Inženir Zlatko Langof, sarajevski Slovenec, je nekoč "zdravil" mostarski most, ki je zdaj porušen. V letih 1957 in 1963 je bil Zlatko namreč eden od nosilcev sanacij hudi poškodb na mostarskem mostu, ki ga je zdaj turška vlada pripravljena rekonstruirati.

Zlatko in njegova žena še vedno živita v Sarajevu, v sedmem nadstropju stolpnice, samo 200 metrov zračne črte od srbskih položajev na Trebeviču. Zakonca pravzaprav živila na balkonu, z njima pa še kokoška in petelin, saj so jajca v Sarajevo dragocena hrana, pa tudi gnoj pride prav; v vojnem Sarajevu v hiši gojijo radič in solato, motovilec, peteršilj in drugo zelenjavbo. Stavba je bila že večkrat granatirana, okna so, kot v večini drugih zgradb, zastekljena z Unproforjevimi folijami, eksplodiral je plin, tako da je nekaj stanovalcev vrglo skozj okno, velik požar je uničil vse nadstropje...tako živi torej slovenska družina v Sarajevu, takih in podobnih zgodbic pa je še veliko in ne bi bilo odveč, če bi kdaj v svoji slovenski zavednosti pomislili tudi na pomoč tem rojakom.

OPČINE - 340 let slovenskih rokopisov. Pastoralni svet župnije sv. Jerneja na Opčinah se je ob 340. obletnici prvega vpisa v openske župnijske knjige odločil pripraviti bogato razstavo. Na ogled je bilo kar 40 knjig in rokopisov, ki so obenem tudi veren zgodovinski prikaz razvoja tega slovenskega podeželja na cerkvenem, gospodarskem, kulturnem in drugih področjih v luči svetovnih dogodkov, kot je bil čas Napoleonovih vojn, Ilirskeh provinc in obeh svetovnih vojn. Rokopisi izpričujejo slovenski značaj Krasa v neposredni bližini Trsta.

TISK

TISK

CELOVŠKI ZVON

V novih prostorih celovške Mohorjeve družbe v Ljubljani, na Poljanski 97, so predstavili letošnjo prvo - marčno številko Celovškega zvona (št. 42, letnik 12), vseslovenske revije za leposlovje, kritiko, kulturna, družbena in verska vprašanja. Novi letnik Celovškega zvona bodo po desetletnici izhajanja označile nekatere bistvene spremembe: nova zunanja podoba, nova sestava uredniškega odbora in nekatere vsebinske spremembe. Veliko poudarka bodo posvečali razmerju med resnico in politiko, od filozofske do pragmatične ravni. Celovški zvon bo še naprej spremjal problematiko Slovencev po svetu in v zamejstvu, novo literaturo, novosti iz sveta umetnosti.

SLOVENEC

S projektom enotne občine Koper, ki tudi po reformi lokalne samouprave predvideva ohranitev sedanje občinske organiziranosti, kar je edinstven primer v Sloveniji, bo "starim silam" pod vodstvom koprskega župana Aurelija Jurija uspelo dosegči to, kar ni uspelo fašistom - poitalijančiti slovenski živelj v osrčju Slovenije. Danijel Starman je v zakonskem roku posreduval državnemu zboru ugovor zoper 75. referendumsko območje za ustanovitev občine Koper, vendar pa ga je Ciril Ribičič kot predsednik komisije za lokalno samoupravo zavrnil, češ da ni legitimen. Vso zadevo so vložili na vrhovno sodišče. "Gre za še eno izdajo starih, udbo-komunističnih struktur nad Slovenci", je poudaril Ludvik Klavs.

POBJEDA

V glavnem tedenskem komentarju edinega črnogorskega državnega dnevnika ugotavljajo (po odstaviti Janše), da po Sloveniji "pohakuje komunistični duh", kar sicer v Črni gori podpirajo in optimistično upajo, da bi lahko pripeljalo do reintegracije nekdajnega jugoslovanskega prostora.

THE ECONOMIST

Piše o ozivljjanju komunizma v Vzhodni Evropi. Še pred kratkim je bilo videti, da se bodo evropski komunisti mirno razkrojili na smetišču zgodovine, zdaj pa so se vrnili močnejši kot nekdaj. Komunisti in njihovi somišljenjeniki predstavljajo najmočnejšo skupino v ukrajinskem parlamentu. Madžarska socialistična stranka se je (prav te dni) vrnila na oblast. Komunisti so se vrnili na oblast tudi v Litvi, sledila je Poljska. V nekaterih vzhodnoevropskih državah, izstopata Slovenija in Romunija, pa se nekdanjim komunistom ni treba vračati na oblast, saj je niso nikoli izpustili iz rok, so med drugim zapisali v Economistu.

OGNIJISČE

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar je po izrednem zasedanju Slovenske škofovsko konference v Kopru podelil Francu Boletu, glavnemu in odgovornemu uredniku verskega mesečnika Ognjišče, odličje Sv. Cirila in Metoda s posebno diplomo in plaketo za zasluge, ki jih ima pri delovanju Cerkve v Sloveniji. Franc Boles ima velike zasluge, da je verski mesečnik postal v 30 letih vseslovenski (zdaj izhaja v nakladi 94 tisoč izvodov). Njegova zasluga je tudi, da je Slovenija dobila prvi cerkveni radio, zdaj pa pripravlja še TV Ognjišče.

MLADINA

V najnovejši številki Mladine pišejo pod naslovom "Zarota iz leta 90" tudi sledeče: Ne le da je Organizacija oz. udba klavno izpeljala zamenjavo obrambnega ministra Janeza Janše, neslavno je končala tudi pri tovorjenju orožja prek Slovenije... toda več v naslednji številki.

SVEŤOVNO PRVÉNSTVÖ V
GYMNASTIKI
IZ BRISBANA POROČA
MRKO ČUDERMAN

Med kupecé danihini karati bo zreba razdelil 104 napaраде.
Ljubljani, 18. maja.

Pra: lehalisi vozovniči v Slovencijsa za dve osebi, bivanje v
lukusuznem hotelu na Bledu in semdenovev brezplačni
vozovniči v Slovencijsa. Drugeu im etepla: po dve letiski
vzorem avtomobilja. Drugeu im etepla: 100 Dinarov smuci tipa Belan.

Upar, da bo nekaš dobitko prišlo tudi med nas v
Avstralijo. Vsem se v imenu Smugarske zvezne Slovenije
našlepe zahvaljujsem za pomoc našim smučajem.

Tu Ljube, Koordinator Smugarske zvezne Slovenije za Avstralijo

Vsaka kartica bo uvrščena v letosnje žrebanje, ki bo v

ZA SLOVENCI PO SVETU
ZREBANE 18. maj 1994 v Ljubljani

AKCIJA SMUCARSKE ZVEZE SLOVENIJE „ZA SLOVENSKE ZMAGE“

THE END OF THIS HISTORY.

SPORT

SEJMI V APRILU IN MAJU

- AFERA HIT OŽIVELA - ČETVERICA NAJ BI OSKUBILA LASTNO PODSETJE SKORAJA ZA 4.9. V Novi Gorici, na sodnem proucessu zoper Damila Kovarička, Daka Markuča, Damila Kordonča in Amile Thamasi-Kordonč je od mrtvih vstala afira HTT. Ki so jo našli gospodki politični kozmetiki. Zadolženi za čim lepošo javno podobo Slovenije, pred meseci že pokopali. Vodilne strukture slovenskega javnega gospodarstva so od 20. oktobra 1991 do 7. julija 1993 na skodo dnužbenega in zasebnega premoženja druzebe HTT izsot 985 ITL (italijanskih lir) oziroma 370 milijonov 918 izsot (slovenskih tolarjev).

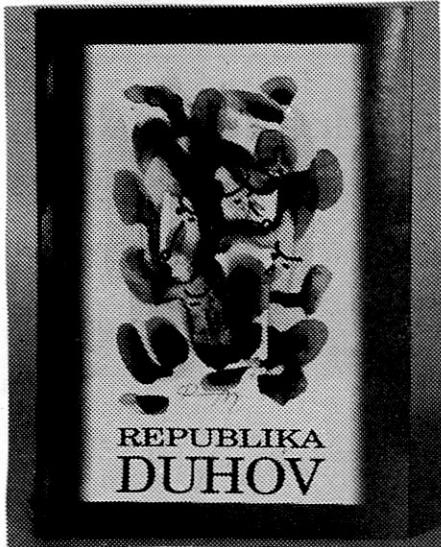
To pa ni edina gospodarska afira v Sloveniji, sledijo ji, naštetojmo vsaj nevečje: PRIMEX (novogorsko zunanjeg trgovinsko podjetje, pres imenovanega Primorje Export). SLOVIN in SAFIT (odliv slovenskega kapitala v tujino).

ZAKONA RS - NOVI ODKUPI STANOVARA
POMEIRNA DOPOUNI I V S T A N O V A N S K E G A
7. maja je zasečeli veljati novi zakon o spremembah in dopolnitvah
stanovanjskega zakona. Od tistih bodo namerě lahko stanovanja
odkupovali tisti slovenski državljani, ki so jim stanovanjske
pravice dodelile pravne obsebe s sedežem zunaj RS. Novi
upravičenici morajo zahitevke za okup stanovalniski
Stanovanjski sklad (Dunajska cesta 22, Ljubljana). Priloziti pa
morajo še potrdilo o državljanstvu, dolgočopo o doberiti stanovanja.
zapisnik o dokovavanju samovarna iz leta 1981, načemo pogodbo,
potrdilo o plačani načemini ter EMSO (matična številka občana)
kupcev. V zahtevku morajo nagni platiila, ki je lahko v
enkratelem znesku ali v več obrokih.

AVSULTA	VÄLUTA	NAKUPNI	PRODAJNÍ
DEM	USD		
95,3071	132,6454		
95,8807	78,7727	79,	2467
Nemějte		133,	4436
DA			

GOSPODARSTVO

KULTURA

Delo Andreja Rota *Republika duhov* popisuje nastanek, razcep in današnje dileme organizacije, ki ima sedež v Buenos Airesu, dejavne člane pa med slovenskimi izseljeniki po vsem svetu. Bogastvo dokumentarnega gradiva. Fotografski material. Razkriva marsikaj o življenu in dejavnosti slovenske emigracije; 189 strani. Knjigo lahko naročite na naslov DZS, d.d. Izobraževalno založništvo, Mestni trg 26, Ljubljana; telefon (61) 211 711; fax: (61) 125 4329

VISOKA OBLETNICA JANKA MODRA

Društvo slovenskih književnih prevajalcev je pripravilo srečanje ob življenjskem jubileju, 80-letnici Janka Modra, prevajalca, dolgoletnega predsednika društva in enega ustanovnih članov. Pri Mohorjevi družbi je v zbirki Ellerjeva edicija pred časom izšla pesniška zbirka Janka Modra z naslovom *Sla spomina, sonetni venec sonetnih vencev*.

NOVO GLEDALIŠČE V NOVI GORICI

Gledališče bodo slovesno predali javnosti 19. maja 1994 s premiero drame Dominika Smoleta *Krst pri Savici* ter z dodatnim programom, ki ga bo prenašala tudi slovenska nacionalna televizija.

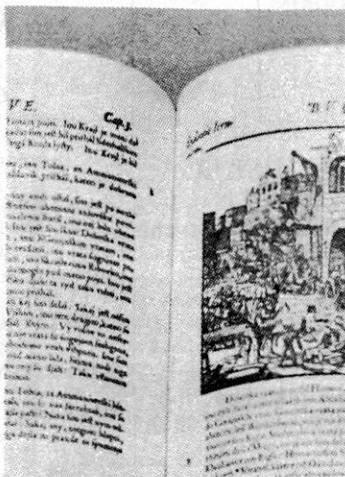
SIMPOZIJ OB 10-LETNICI SMRTI FRANCA JEZE

Njegovo ime je mnogim neznano. Bil je močna osebnost, svoj književni talent je usmerjal v najrazličnejše dejavnosti, saj je bil v nenehnem boju za preživetje. Rodil se je leta 1916, dokončal gimnazijo na Ptaju, se vpisal na ljubljansko univerzo, leta 1948 se odselil v Trst, kjer je tudi umrl. Franc Jeza je bil časnikar, prevejalec, pisatelj, kritik in dramatik, globoke sledi je pustil predvsem v katoliških krogih, po prepričanju je bil krščanski socialist, zelo blizu Kocbeku.

ZANIMIVĀ PREDSTAVITEV BOVŠKE KLUŽE

Kluže so slovenski prevod italijanskega naziva Chiusa za pregrajo, zapornico, sotesko, včasih jih zapišejo tudi kot Klavže, ki pomenijo velike zidane jezove. Bovške Kluže-trdnjava- leži med pobočjem Rombona in Izgore, v ozkem kanjonu reke Koritnice. Javnosti so predstavili 182. zvezek v zbirki vodnikov *Kulturni in naravni spomeniki Slovenije* in predstavili obnovljeno trdnjava, ki se v kartografiji omenja že v 16. stoletju.

BIBLIA JURJA DALMATINA

Leta 1584 smo dobili Slovenci knjigo, ki pomeni polno uveljavitev slovenskega jezika in potrditev samobitnosti slovenskega naroda.

Natisnjena je bila v 1500 izvodih, do danes pa se je ohranilo le kakih 66 izvodov.

410 let pozneje, na pragu novega tisočletja, v novi neodvisni državi, bo ta knjiga ponovno natisnjena, za vse, ki se zavedajo njenega pomena.

Z novim natisom

DALMATINOVE BIBLIJE bo Založba Mladinska knjiga obeležila petdesetletnico.

DALMATINOVA BIBLIIJA bo izšla v faksimilirani izdaji, torej kot natančen posnetek izvirnika kar omogoča naj sodobnejša tiskarska tehnologija. Natisnjena bo na posebnem papirju, zvezali pa jo bodo ročno. 1520 strani, format 24x36 cm.

Naročite jo lahko po prednaročniški ceni (velja do 15. junija 1994), knjiga bo izšla oktobra letos.

Naročilo pošljite na:

DALMATINOVA BIBLIIJA, Založba Mladinske knjige, Prodaja po pošti, Slovenska 29. 61000 Ljubljana, Slovenija; telefon: (61) 140 2407.

Prednaročniška cena 79.

800 SIT (plus pošta); po izidu bo cena 15.960 SIT.

POMOČ OTROŠKIM BOLNICAM V SLOVENIJI

MARTHA MAGAJNA IZ SYDNEYA PREDSTAVLJA DELO

ELEONORE WHITE

Na fotografiji Eleonora White ob svoji stojnici

Večina Slovencev v Sydneyu pozna gospo Eleonoru White. Čeprav njeni imen ne zveni slovensko, je gospa Eleonora Slovenka, ki se je pred davnim časom srečala v Švici z mladim Avstralcem, se z njim poročila in se preselila v Avstralijo. Uredila sta si družino in še vedno pomagata pri vzreji vnukov, zraven pa Eleonora še vedno najde čas, da se ukvarja z delom za celo vrsto dobrodelnih organizacij, tako avstralskih kot slovenskih.

Že v letu 1985 je začela zbirati denar za pomoč otroški bolnici v Ljubljani in je v ta namen zbrala \$ 20.000.

V zadnjem času je začela zbirati za pomoč otroški bolnici v Murski Soboti, ki je potrebna pomoči še bolj kot ljubljanska. V ta namen ima gospa White redno stojnico v raznih predmestjih Sydneya, kjer prodaja različne predmete, ki jih napravi sama ali pa jih podarijo drugi dobrosrčni prijatelji.

Letos je 30. aprila priredila skupaj s Slovenskim društvom Sydney koncert, kjer so s pomočjo pevcev in folklorne skupine SDS in še nekaterih prostovoljev zbrali nekaj denarja v ta plemeniti namen. Eleonori želimo veliko uspeha pri njenem požrtvovalnem delu, hkrati pa vas prosimo, da prispevate za otroško bolnico v Murski Soboti. Prispevke pošljite na naslov:

"HELP" c/o Mrs. Eleonor White, 22 Balboa Str. Kurnell, NSW 2231.

VSAKO ŽIVLJENJE JE ROMAN ZASE

Pravijo, da je vsako življenje roman zase. In, če je res tako, potem je življenska pot Dušana Lajovica, 69-letnega avstralskega Slovence, še posebej zanimiva snov za roman, kajti skoznjo se pravzaprav zrcali zgodovina slovenskega podjetniškega duha.

Za pisanje romana seveda ni bilo časa, kajti pogovor s tem uglašenim gospodom, ki mu živahnost sproti briše leta, je bil skorajda izsiljen; odvijal se je med dvema sestankoma v njegovem apartmaju v Holliday Inn, kamor je tudi po telefonu težko prodreti. Pa ne zato, ker bi bil ta naš rojak kakšen ljudomrznik, pač pa zato, ker ga je preprosto težko ujeti. Zdaj se pogovarja o nakupu tovarne TUBA, ki je bila nekoč družinska tovarna Lajovičevih, zdaj je v Avstriji, jutri v Nemčiji... No, nazadnje sem mu ukradel skoraj dve uri.

Rod Lajovičevih izvira z Vač. Njegov stari oče je bil kmet, trden in razgledan. Svoje številne otroke je naučil marljivosti in redoljubnosti, poslal pa jih je v šole. In tako je Anton Lajovic postal komponist, pred vojno pa je bil tudi predsednik "stola sedmerice", kakor se je takrat imenovalo vrhovno sodišče Jugoslavije. Janko Lajovic je bil diplomirani ekonomist, Albin Lajovic ravnatelj meščanske šole v Tržiču, Maks Lajovic gostilničar v Litiji, Franc Lajovic je imel tovarno pleteni v Litiji, pa tudi sestre so se poročile z uglednimi Slovenci. Oče Dušana Lajovica, Milivoj, je bil sprva knjigovodja v papirnici Bonač v Ljubljani. Ker pa so ljudje nenehno spraševali po pločevinastih škatlah, si je Milivoj Lajovic pri Bonaču izposodil denar in leta 1919 odpril tovarno Saturnus. Tovarna se je hitro razvijala, a po šestih letih jo je prodal, ker je ni več obvladoval. Takrat je že imela 300 zaposlenih; kakšen odnos do svojih delavcev je imel Milivoj Lajovic, pove tudi dejstvo, da je za mlade matere, predvsem nezakonske, v okviru tovarne odpril pri materinski dom v Sloveniji.

Leta 1928 je potem odpril novo tovarno, tovarno TUBA v Kamniški ulici, ki se je, kot pove ime, specializirala na izdelavo tub. Tovarna se je lepo razvijala, kmalu je bilo v njej zaposlenih sto delavcev.

Dušan Lajovic je rasel tako rekoč v tovarni in hkrati z njo.

"Kar naprej sem tičal v njej," pripoveduje, "vendar je oče skrbel tudi za to, da sem se splošno izobrazil. Čeprav smo bili doma prepričani liberalci, me je vseeno poslal v dominikansko gimnazijo v Bol na Braču. Dve leti sem hodil tja, med počitnicami pa sem šel enkrat v

Nemčijo, da se naučim nemško, drugič v Padovo, da se naučim italijansko."

Potem se je Dušan Lajovic vpisal na srednjo tehnično šolo v Ljubljani. Leta 1941 poleti bi moral še v Grenoble, da bi se naučil francosko, a se je začela vojna.

Družina Lajovičevih je bila kot večina slovenskih mladih meščanskih družin takrat usmerjena projugoslovansko, kar pa ne pomeni, da ni bila tudi slovenska. Zato so jo leta 1942 Italijani izgnali v Italijo. Po razpadu Italije se je Dušan Lajovic skupaj s štirimi bratraci prijavil v Plavo gardo. Bržkone se je takoj odločil zato, ker ga je k tej odločitvi napeljalo dejstvo, da je bil njegov brat na tistem transportu Italijanom sovražnih Slovencev, ki so ga prestregli partizani. Partizani so 70 do 300 transportirancev takoj ustrelili, Lajovičev brat Miša pa bi moral biti ustreljen naslednji dan. Rešil ga je neki partizan, sosed iz Kamniške ulice, ki ga je poznal...

Zato je Dušan Lajovic tik pred koncem vojne zbežal čez Ljubelj in se takoj napotil v Italijo. Njegovemu očetu so seveda tovarno v Kamniški ulici zasegli, potem ko so na takoj imenovanem božičnem procesu sedem ljudi obesili, petnajst postrelili, oče pa je imel "srečo", da je dobil le osem let. Očeta so sicer čez dve leti spustili, ker pa se je Dušan Lajovic v Trstu politično udejstvoval, so očeta leta 1949 spet zaprl. V zaporu je bil do leta 1952, ko je dobil tuberkulozo. No, pet let pozneje je zapustil Slovenijo in odšel za sinom v Avstralijo.

TAKO SE VZGAJA OTROKE

"Veste, ko sem imel osemnajst let, je oče meni in bratu dal vsakemu po 20-odstotni delež tovarne, z materjo pa sta obdržala vsak po trideset odstotkov tovarne," pripoveduje Dušan Lajovic. "No, ko je oče prišel v Avstralijo, sem jaz že uspel in takoj sem očetu vrnil dolg; z dvajsetimi odstotki je postal moj družabnik.

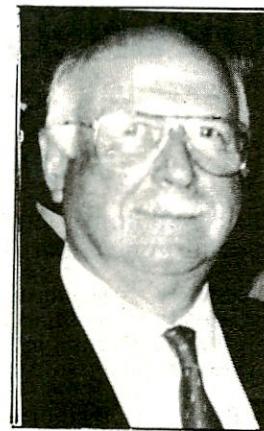
Gospod Lajovic je v Trstu sicer živel živahno politično življenje v demokratski zvezi, ki je združevala vse nasprotnike komunistične oblasti v Sloveniji, vendar to njegovega podjetniškega duha ni moglo zadovoljiti. Ko se je povrhu vsega leta 1950 poročil z 19-letno rojakinjo Sašo Hrešak iz Ilirske Bistrike, je sklenil najti delo drugej.

• Zakaj ravno Avstralija?

LAJOVIC: Jaz sem imel ves čas v mislih lastno podjetje. V Severni Ameriki se mi je takrat zdelo, da bo prehuda konkurenca. V Južno Ameriko pa nisem hotel iti. Diktatur sem imel čez glavo.

• In kako se je začelo v Avstraliji?

LAJOVIC: Iz Neaplja smo do Pertha potovali 31 dni. Bili smo tako imenovane razseljene osebe in podpisati smo morali, da bomo v Avstraliji fizično delali najmanj dve leti. Tri mesece sva bila z ženo v okolici Pertha, torej na zahodni avstralski obali, potem pa sva šla v Sydney, kajti jaz sem hotel biti bližu

Dušan Lajovic

tam, kjer je industrija. V Sydneju sva z ženo delala v tovarni prehrane in leta 1951 sta prišla za nama še brat in njegova žena. Pozneje, ko sem postal podjetnik, je Miša postal moj marketinški manager, v letih 1975 - 1985 pa je bil senator za Novi Južni Wales, prvi avstralski senator, ki ni bil anglosaksonskoga rodu.

Toda jaz sem se iz tega dveletnega primeža zmazal po šestih mesecih in si dobil delo v neki risalnici. Začel sem popravljati in tudi prodajati pralne stroje. Tokrat smo stanovali v hiši, kjer je bil sedem sob s sedmimi mladimi slovenskimi družinami. Tu je bil tudi mizar, ki je z montažo lesenihi hiš zasluzil dvakrat več kot jaz v risalnici. Pa sem mu začel pomagati, nazadnje pa začel postavljanje hiše tudi sam, kot podjetnik.

• Kje ste dobili denar?

LAJOVIC: Prvi denar mi je posodil primorski rojak Ivan Plesničar. Bilo je 200 funtov, velikanski denar. Zdaj bi to bilo okrog 20.000 dolarjev. V tovarni smo takrat zasluzili šest funtov na teden. Hitro sem razširil posle, potem pa sem moral firmo prodati, ker je finančno nisem mogel več obvladati. Toda pri tem sem se nekaj naučil – da je kupovati zemljo, jo parcelirati na manjše kose in potem prodajati, krasen posel. Tako sem si tudi naredil prvi pravi denar. Sicer pa so madžarski Židje na ta način v Avstraliji postali multimilijonarji. No, jaz sem se potem ukvarjal s prodajo hladilnikov. Tu so mi pomagali zlasti jeziki, ki sem jih znal.

• Ste na tube čisto pozabili?

LAJOVIC: O, ne. Ukvarjal sem se tudi s plastiko. Veste, že moj oče je leta 1942 v Italiji kupil naprave za izdelavo plastičnih mas. Dobili smo že nekatere dele, potem pa je vse propadlo. Takrat bi delali bakelit, ki je na podlagi fenolov, in tako imenovano ureoplastiko, ki je na podlagi kazeinov. Za bakelit bi uporabljali odpadke suhe destilacije premoga, torej iz plinarne. V Avstraliji sem izdelal orodje za izdelavo plastičnih držal za kolesa. A imel sem težave z materialom. Potem pa sem imel nenačadno srečo. Nekoč sem se z letalom peljal iz Melbourna v Sydney. Kar trikrat se je pokvarilo in potniki smo imeli veliko prostega časa. Tako sva z nekim Angležem pila gin s tonicom. Ko sem mu pripovedoval, da imam prakso s tubami, mi je dejal, dā so tube dober posel. In ko mi je ob slovesu dal vizitko, je na njej pisalo: "Managing director Colgate" /Nadaljevanje prihodnjic/

PONOSNO REČI SMEM:

SLOVENEC / SLOVENKA

SEM

USPEŠNI SLOVENCI

Aprila smo se spomnili smrti dveh dosti prerano umrlih Slovenk: Anice Srnec in Irene Birsa. Tukaj je skromna predstavitev obeh:

21. ANICA SRNEC - Je bila rojena v Sloveniji. V Melbournu je dokončala študij in poučevala francoščino in nemščino. Učila je tudi v slovenski šoli v Kew. Pred kakimi dvajsetimi leti se je pridružila redovniški skupini "Foculare" in kasneje delovala v Italiji in Angliji, kjer je umrla 22. aprila 1991.

22. IRENA BIRSA - Je bila rojena v Melbournu leta 1961. V Melbournu je tudi postala učiteljica na gimnaziji. Njene študije o avstralskih Slovencih so bile objavljene v mednarodnih znanstvenih publikacijah. Komaj 29-letna je umrla ob obisku v Ljubljani, 24. aprila 1991. La Trobe Univerza ji je pred dnevi dodelila naslov "Master of education". V kratkem bo izšla njena knjiga v angleščini pod naslovom "Slovenians in Australia", v priredbi Keith-a Simkin-a, profesorja na La Trobe Univerzi.

*

23. VANESSA FABJANCIC - V času letošnjega tedna mladine "Youth week", od 10. do 16. aprila, je sydneyški *The Express* predstavil Vanesso, kot ambasadorko mladine v Bankstownu. Vanessa je 20-letna študentka tretjega letnika Western univerze v Sydneju - računovodstvo in finance. Dolgoletna učenka slovenskega jezika in maturantka iz leta 1992. Sodeluje v slovenski mladinski organizaciji Slovenian Youth Production Sydney. Starša sta doma z Brkinov - mama Marija iz Rjavč, oče Tone iz Javorja. Vanessa je ponosna da je Slovenka in da je uspešno dokončala zrelostni izpit iz slovenščine. Njeno sporočilo: "Slovencev ni veliko, zato moramo biti čim bolj glasni in složni."

*

24. LILIANA EGGLESTON, rojena TOMAŽIČ, v Sloveniji leta 1954. Živi v Melbournu in tu je končala tudi učiteljische. Je slikarka - samorastnica; riše tikožitja, pokrajine, portrete in drugo (olje na platno, akvareli), posebej se je izurila v takoimenovanem "tonal impressions".

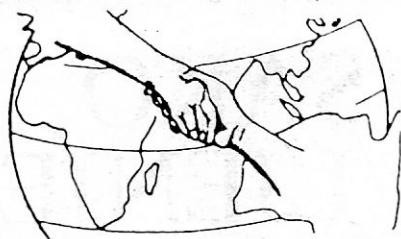
Razstavljala na slovenskih razstavah po Viktoriji (10 let).

Nagrade na avstralskih razstavah:

- BACCHUS MARSH SHOW (prva in druga nagrada)
- NOVICE AWARD BALLARAT
- HIGHLY COMMENDED WOODEND ART SHOW (1993)

Trenutno razstavlja v Maribyrnong-Viktorija in drugod.

Slika tudi po želji posameznikov (s fotografij ali portrete, še posebej rada slika hiše). Kdor želi stopiti v stik z Liliano naj to storí potom našega uredništva.

SLOVENSKI NARODNI SVET VIKTORIJE-SNS

(Član Svetovnega slovenskega kongresa)

NOVICE

ŠTIPENDIJA LIDIJI LAPUH

SNS Viktorije je že pred dobrimi dvemi leti ustanovil Štipendijski sklad za nadarjene študente slovenskega rodu. Pred dnevi je dodelil prvo štipendijo za leto 1994. V višini \$ 450.00 je bila izročena tukaj rojenemu, aktivnemu dekletu Lidiji Lapuh, za študij slovenščine na Maquarie univerzi v Sydneju.

PODPORA JANEZU JANŠI

SNS Viktorije je poslal telefax odstavljenemu obrambnemu ministru RS Janezu Janši:
Spoštovani gospod Janez Janša! Ob ponovitvi aloveške pomladi podpiramo vsa Vaša prizadevanja in prizadevanja slovenske javnosti, ki se kažejo v gibanju za Slovenijo in v protikorupcijskem zborovanju z željo, da bi to, za kar so se Slovenci s plebiscitom odločili in ob osamosvojitvi borili, tudi dejansko zaživel.

S prijateljskimi pozdravi
Slovenski narodni svet Viktorije
Stanko Prosenak - predsednik

OBČNI ZBOR

SNS Viktorije bo imel svoj redni letni občni zbor 5. junija po deseti maši v Kew. Letos so na vrsti volitve za novi odbor.

One of the leaders in refrigerators, freezers, stoves, ovens, washers & dryers.

gorenje pacific

Domestic Appliances

0285/LITTLE & ASSOC.

NATIONAL LIBRARY OF AUSTRALIA

CANBERRA ACT 2600 AUSTRALIA
TELEPHONE (06) 262 1111
FAX (06) 273 4493

MEDIA RELEASE-Canberra

ENGLISH PAGE

EXPRESS TRANSFER OF MONEY WORLDWIDE THROUGH LJUBLJANSKA BANKA

Western Union Money Transfer, the international rapid transfer system, has developed a network linking 70 countries, with more than 23,000 transfer and collection points on all five continents. The signing of an agency contract with Ljubljanska Banka recently made Slovenia the 70th country on the network.

Ljubljanska Banka, which is the sole representative of the network in Slovenia, has 27 transfer and collection points in 15 localities across the country. These bear the black-and-yellow Western Union Money Transfer sign.

The service is especially useful in the event of loss or theft of money or documents. The sender deposits money in tolars and the receiver collects it in the local currency, and vice-versa. The cost of the service is the same the world over and comes to around five per cent of the sum transferred.

Bringing the service to Slovenia was a demanding affair. Visiting the financial fair Kapital '94, Western Union's European director Henk Elzeng noted that the service had been introduced in record time. He said he had been surprised by the expertise and enthusiasm of the relatively small Ljubljanska Banka team, and especially by their scrupulous attention to detail.

SLOVENIA WEEKLY-Ljubljana

ASSEMBLY OF KOZOLEC IN PITT RIVERS MUSEUM OXFORD

25th JUNE 1994

The Kozolec is probably the archetypal Slovenian achievement. The first ever kozolec to have left Slovenia (according to a Slovenian agency), was the one that came to London for the Slovenian exhibition at Liberty's. For one day it was assembled on Russell Square, courtesy of Bedford Estates. For several weeks afterwards it stood on the fashion floor of the Liberty's department store in Regent Street. Its final resting place will be Pitt Rivers Museum, the anthropological teaching collection of Oxford University.

From The Slovenian Newsletter-London

The assembly will take place in the garden of the Balfour building, which houses the Museum's musical collection on 25th June 1994, National Music Day which fortuitously coincides with the third anniversary of the Slovenian Declaration of Independence. The Museum therefore suggested that a Slovenian folk group could be brought to accompany the event, and attract publicity linked to the National Music Day.

This assembly also marks the beginning of a cooperation between Pitt Rivers Museum and Slovenian institutions.

A GIFT FROM SLOVENIA

In the last ten to fifteen years there has been a steady growth in the study of Australian history, culture and literature in various universities in the United Kingdom and Europe. One of the most prominent centres for Australian studies is based at the University of Ljubljana in Slovenia under the direction of Prof. Mirko Jurak.

Prof. Jurak recently presented to the National Library a small but significant consignment of seven books relating to Australian culture, including the Slovenian migrant experience. Published in Slovenia, four of the books are anthologies of poetry by Slovenian Australian poets, one of whom, Bert Pribac, is a former member of the National Library staff. Prof. Jurak has also offered to supply copies of articles from Slovenian journals dealing with Australian culture.

This important gift reflects the expansion of Australian studies overseas and enriches the Library's substantial collection of multicultural Australian printed materials.

768 NEW HOMES BUILT LAST YEAR

So severe is the crisis in Slovenian residential construction that construction firms built a mere 768 new homes last year, the lowest total for 40 years. The number of new homes built in 1993 was 40 per cent less than in the previous year. The largest number (209 homes) was in Ljubljana, followed by Maribor (154), Koper (81) and Nova Gorica (50), while not one home was built in over half the municipalities of Slovenia. The situation of homes under construction last year was no better. These numbered only 699, or 28 per cent less than in the previous year. The largest number of unfinished homes (186) were in Ljubljana, followed by Idrija (112), Velenje (86) and Piran (78).

SLOVENIA WEEKLY-Ljubljana

MARY IN SLOVENIAN ART

Celje-based publishers, Mohorjeva Družba and Ljubljana's National Gallery have launched a book by Lev Menaše entitled Mary in Slovenian Art (The Iconology of Slovenian Representations of Mary from their Origins to the First World War). The study runs to almost 600 pages, of which 376 are text while another 220 bear 309 colour reproductions on artistic print paper. The two oldest images of Mary to be preserved in Slovenia date from the late twelfth century, marking the start of an eight-century tradition, which is not inconsiderable even by Western European standards. Although the definitive number of such representations can only be guessed at, they are abundant in Slovenia alone. What makes Menaše's work so valuable is undoubtedly the fact that he addresses not only the artistic worth of the individual images, but also their cultural and historical value and significance.

SLOVENIA WEEKLY-Ljubljana

WATER AND WINE TO THE US

After its takeover of the American firm Laureate Imports for the distribution of Avia wine made it the owner of a distribution network in 38 American states, Slovenijavino of Ljubljana is to supplement its wine exports to the United States with exports of water with the Atlantis brand name. Market analyses have revealed that exports of the Slovenian bottled water to the United States, where a litre and a half of water costs 99 cents, could represent a viable additional activity, which has become an imperative for the 310-member collective because of quality changes in the wine market.

SLOVENIA WEEKLY-Ljubljana

euro international pty.ltd.

EURO FURNITURE

Wide range of colonial furniture from Slovenia

Dining Settings

Bentwood Chairs

Rocking Chairs

Modern Bedrooms

Available at all leading furniture retail stores

EURO TRADING

Trading with Slovenia in chemical commodities, pharmaceutical products, metals, machinery, sporting equipment, food products and a variety of other products

SHOWROOM ADDRESS:

3 Dalmore Drive
Scoresby VIC 3152
Ph: (03) 764 - 1900
Fax: (03) 764 - 1461

SYDNEY BRANCH

2A Bessemer Street
Blacktown NSW 2148
Ph.: (02) 671-5999
Fax: (02) 621-3213

A KONCU SE NASMEJTE...

Dve bolhi

Dve bolhi se vračata iz gledališča.

- Poslušaj, greva peš, ali bova »vzeli« psa?

Svežina

- Je tole mleko res sveže?

- Seveda, še pred tremi dnevi je bilo trava!

Radovedni sinko

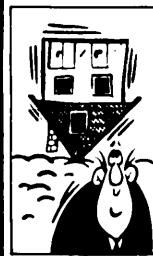
- Očka, povej mi, kdo je bil Michelangelo.

- Tamle s police si vzemi Biblio, pa sam preberi!

GODOVNIKI
ILLUSTRACIJA - ALJANA PRIMOŽIČ PAVLIHOVA PRATIKA

Urban

Ferdo

Manja

VSE NAJBOLJŠE

POZOR! V bodoče nam pošiljajte VSO POŠTO, tudi naročilnice in čeke na naslov uredništva.

GLAS SLOVENIJE

Založnik: Založba GLAS

Ustanovitelji:

Dušan Lajovic, Alired Brežnik, Štefan Merzel in Stanka Gregorič

Upravni odbor:

Dušan Lajovic, Alired Brežnik in Stanka Gregorič

Uredništvo - glavna in odgovorna urednica, tehnično oblikovanje, umetniška izdelava, priprava strani:

Stanka Gregorič, 215 Allandale rd., Boronia, Victoria 3155

Telefon-fax: (03) 762 6830

Občasni sodelavci: dr. Stanislav Frank, Draga Gelt, Jožica Gerden,

Loyze Košorok, Martha Magajna, Vinko Rizmal

Računalniška osnova za prvo stran: Draga Gelt; Logo: Frances Gelt

Distribucija: S.Z. Gregorič

Informacije: STA - fax poročila slovenske tiskovne agencije, obvestila Veleposlaništva Republike Slovenije - Canberra in Konzulata Republike Slovenije - Sydney, Slovence, Delo, Družina, Mladina, Naša Slovenija, Rodna gruda, revija Slovenija, Mladika, Slovenia Weekly, turistične brošure o Sloveniji, Radio SBS in 3 ZZZ ter posamezni poročevalci

Naročam GLAS SLOVENIJE

Priložen ček za:
letno naročnino \$ 50
ali polletno \$ 30

NASLOV: GLAS SLOVENIJE
2/15 Allandale rd.
Boronia, VIC 3155

Podpisani(a) .....

Ulica in kraj .....

Država ..... Polna št. ....

Podpis ..... Datum .....

Tisk:

Bounty Print, 65 Heatherdale Road, Ringwood, Vic. 3134